

Je zrejmé, že evolučná teória protirečí Biblii. Táto teória (čím mienim jej súčasnú podobu označovanú ako neodarvinistická syntéza, čo je pokus o zlúčenie klasickej Darwinovej teórie s poznatkami molekulárnej biológie) popisuje "stvorenie" ako výsledok pôsobenia prírodných zákonov bez Božieho zásahu. Nedáva priestor pre účelnosť alebo teleonómiu vo vesmíre, ale len pre zákony náhody a pravdepodobnosti a vyžaduje ohromné časové obdobia pre vývoj života a biosféry.

A je v rozpore s Písmom, pokiaľ sa týka usporiadania vesmíru, rozdielu medzi zvieratmi a človekom, historičnosťou Adama a Evy a pádu človeka do hriechu so všetkými dôsledkami pre fyzický svet. Mnohí sa snažia tieto rozpory zmierniť.

Je tu ale nejaká nádej na zmierenie medzi evolučným pohľadom na svet a Bibliou? Domnievam sa, že vôbec žiadna. Ale ak hovoríme o zmierení skutočnej vedy a Biblie, potom je odpoveď úplne iná. Tento článok chce ukázať cestu k takejto syntéze Písma a vedy.

Teológia vedy

Aby sme mohli formulovať biblický rámec myšlienok, ktorý nielen popisuje a zhromažďuje objavy vedy, ale tiež objasňuje ich pravú povahu, musíme sa zaoberať ako povahou Boha, tak povahou fyzického sveta či "kozmu" (toto slovo znamená "usporiadanie", t.j. organizovaný, usporiadaný systém).

Z Božej strany je to vecou vzťahu Ježiša Krista k stvorenému poriadku. Nový zákon nám hovorí veľmi jasne, že vo všetkých veciach, ktoré sa vzťahujú k fyzickému svetu, boli Božie plány uskutočňované skrze druhú osobu trojjediného Boha. Čo sa týka samotného počiatku stvorenia,

v evanjeliu podľa Jána sa píše: "Na počiatku bolo Slovo (to je Kristus) a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh... Všetko povstalo skrze neho, a bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo" (Ján 1:1-3). V liste Kolosenským je uvedený: "On (Kristus) je obrazom neviditeľného Boha, prvorodený pred všetkým stvorením; lebo v ňom je stvorené všetko, všetko, čo je v nebesiach i čo je na zemi, viditeľné i neviditeľné, ... všetko je stvorené skrze neho a pre neho, a on je pred všetkým, a všetko spolu má v ňom svoje bytie" (Ko. 1:15-17). A podobne čítame aj v liste Židom, že k nám "prehovoril vo svojom Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého, skrze ktorého učinil aj veky. On... udržiava všetko svojim mocným slovom"(Žd. 1:1-2).

Z týchto miest Písma poznávame nasledovné:

1. Boh pôsobil pri stvorení zvláštnym spôsobom skrze svojho Syna Ježiša Krista;
2. stvorenie nebolo učené len skrze Krista, ale aj pre neho; a
3. od tej doby udržiava Kristus všetky veci svojim mocným slovom a všetky veci sú nesené (držané pohromade) v ňom.

Bude užitočné hovoriť o poslednom z týchto bodov, menovite biblickým učením o prítomnom vzťahu medzi Kristom a týmto fyzickým svetom:

Písmo nám hovorí, že "v ňom žijeme, hýbeme sa a sme" (Sk.17:28) a že "v jeho ruke je duša každého toho, čo je živé, ako i duch každého ľudského tvora" (Jób 12:10). Hovorí teda o Božej bezprostrednosti a imanencii (trvalej prítomnosti). To znamená, že Boh je vo fyzickom svete

prítomný a aktívny podľa princípu "okamžik za okamžikom" práve tak, ako je tomu vo svete duchovnom. Samozrejme, že Boh je voči fyzickému svetu v transcendentnej pozícii (je nad svetom), pretože ho stvoril. Nie je však mimo tohoto sveta, alebo z neho vzdialený, lebo "on je ten, ktorý pôsobí všetko podľa rady svojej vôle" a "podľa svojej vôle činí s vojskom nebies i s obyvateľmi zeme" (Ef. 1:11, Da. 4:32).

Keď sa vrátíme k výrokom Písma, ktoré sme uviedli vyššie, čítame, že všetky veci "spočívajú" v Kristu a že on "nesie všetko svojim mocným slovom". Všimnime si, že tieto prehlásenia sú v prítomnom čase. Je to niečo, čo sa deje tu a teraz. Kristus aktívne pôsobí vo vesmíre podľa princípu "okamžik za okamžikom". Čo nám to hovorí o vede a fyzickom svete? Verím, že nám to hovorí, že prírodné zákony sú jedno a to isté ako Kristovo "mocné slovo".

Prírodné zákony

Potrebujeme pochopiť, čo je veda. Vedu môžeme definovať ako objavovanie prírodných zákonov a porozumenie prírodným zákonom. Pod prírodnými zákonmi mám na mysli pravidlá, ktorými sa riadi beh nášho fyzického sveta. Dobré známym príkladom je gravitačný zákon, ktorý nám hovorí, ako je príťažlivá sila medzi dvoma telesami, napr. medzi Slnkom a Zemou, riadená hmotnosťou týchto dvoch objektov a vzdialenosťou medzi nimi. Podobne nám chemické zákony hovoria, ako a kedy sa rôzne prvky zlučujú, aby tvorili nepreberné množstvo pevných látok, kvapalín a plynov, z ktorých sa náš svet skladá. Zoznam prírodných zákonov nemá žiadne obmedzenie.

Dôležité z hľadiska našej úvahy je to, že existencia vedy je možná len preto, že existujú prírodné zákony, ale samotný ich pôvod veda nemôže vysvetliť. Musí jednoducho vziať na vedomie ako danú skutočnosť, že tieto zákony tu sú, že tieto zákony sú logické, popísateľné matematickými prostriedkami a že majú univerzálnu platnosť. Ale prečo existujú a prečo majú práve takú podobu akú pozorujeme, to je niečo, čo veda nikdy nemôže vysvetliť. Odpoveď má ale Písmo: tieto zákony, ktorými je (vo fyzickom zmysle) držaný vesmír, je Kristovo mocné "slovo". To znamená, že tieto zákony sú kontinuálnym, trvalým vyjadrením Božej vôle so svetom. Pretože Boh je Boh poriadku, sú prírodné zákony konzistentné a reprodukovateľné. Nemenia sa z dňa na deň ani od miesta k miestu. Sú rovnaké v celom vesmíre, vo všetkých sférach Božej vlády. A pretože Boh je rozumná bytosť, sú prírodné zákony pochopiteľné pre ľudskú bytosť, lebo inak by taká vec ako veda nemohla vôbec existovať. Pretože Boh je v každom ohľade dokonalý, prírodné zákony sú elegantné a vyznačujú sa krásou, ktorou sú vždy znova uchvacovaní tí, ktorí majú tú výsadu, že ich môžu objavovať. Pretože Boh je nepreniknuteľný, predstavujú prírodné zákony pre myseľ človeka trvalú výzvu.

Božia prozreteľnosť

Tento pohľad na charakter prírodných (či vedeckých) zákonov nás vedie k predpokladu kauzality. Kauzalitou máme na mysli skrytú Božiu kontrolu udalostí vo fyzickom svete, ktorej účelom je naplnenie Božích plánov. "(On) pôsobí všetko podľa rady svojej vôle" (Ef. 1:11). Kauzalita nezahrňuje zázračné dianie. Nie je závislá na zmenách prírodných zákonov, ale jednoducho znamená Božie používanie týchto zákonov, aby bolo dosiahnuté ním zamýšľaného účelu. Je to niečo, o čom veda vie len veľmi málo. V posledných rokoch poskytla vedcom tzv. "teória chaosu" určitý pohľad na spôsob, ako malé zmeny v prírodnom systéme môžu vypôbiť veľké zmeny niekde inde. Ako vážne mienený príklad sa uvádza, že mávnutie krídla motýľa v Japonsku môže za určitých podmienok ovplyvniť počasie v Amerike, možno aj spôsobiť alebo utlmiť veľkú búrku so všetkými príslušnými dôsledkami. Biblia nám však hovorí, že zvrchovaným vládcom týchto vecí je Boh a že on ich kontroluje takým spôsobom, aby sa naplnili jeho veľké a večné plány.

Stvorenie

Podľa Biblie malo stvorenie zázračnú povahu. Nebolo výsledkom prírodných procesov, ako by nám to evolúcia chcela nahovoriť. Zázraky, na rozdiel od kauzality, znamenajú zmeny prírodných zákonov. Tieto zmeny sú vždy ohraničené a to či miestne či časovo, a vyjadrujú dočasné zmeny Kristovej vôle pre danú chvíľu či udalosť. Nemôžeme očakávať, že by sme mohli udalosti "stvoriteľského týždňa" podrobiť vedeckému skúmaniu. Je to preto, že veda ako taká je založená na pravidelnosti a trvalosti prírodných zákonov. Všetky odchýlky od tejto normy ležia mimo kompetenciu vedy, pretože nemennosť prírodných zákonov je jej základným princípom. To neznamena, že zázraky sú nemožné, ale to jednoducho znamená, že veda zázraky ignoruje. To vyjadruje nevyhnutné a vnútorné dané obmedzenie vedy, nie však obmedzenie Boha.

Pokiaľ by prírodné zákony boli sebestačným systémom nezávislým na Bohu, zázraky by boli buď nemožné, alebo by vyžadovali Božiu intervenciu do existujúcej štruktúry vesmíru. Mnohí sú zástanci tejto "intervenčnej teórie", ale ja si myslím, že sa mýlia. Boh "neintervenuje" do fyzického sveta, lebo tento svet má pod trvalou kontrolou, tj. "okamžik za okamžikom". Všetko, čo je potrebné k uskutočneniu zázraku, je len to, že sa pre danú chvíľu zmenia Božie inštrukcie. A to je úplne rovnakým vyjadrením Božej vôle, ako je norma, ktorú popisujeme pomocou prírodných zákonov.

Keď sa na stvorenie dívame z tejto vyššej perspektívy, stáva sa stvorenie uskutočnené zázračnými skutkami ako racionálnym, tak aj pochopiteľným. To isté sa týka Kristových zázrakov a ďalších "znamení a divov" zaznamenaných na stránkach Písma. Neexistuje žiadna nezlučiteľnosť medzi vedou a vierou, medzi prírodným zákonom a zázrakom. Nemusíme mať žiaden strach pred prijatím zázračného stvorenia, pretože neexistuje žiaden rozpor vtedy, keď dobre rozumieme povahe vedy a prírodných zákonov. Takéto chápanie ponecháva Bohu úplnú kontrolu nad vesmírom, ktorý stvoril; kontrolu nad udalosťami v prírode, ako to nachádzame v Písme; a kontrolu nad záležitosťami ľudí a národov. Veda je spôsob, ktorým "poznávame Boha", keď "premýšľame nad jeho dielom".

O autorovi: Edgar H. Andrews je profesorom vedy o materiáloch na Queen Mary College, londýnskej univerzity. Je nositeľom celej rady vedeckých titulov (Ph.D., D.Sc., Inst.P., F.I.M., C.Phys., C.Eng.). Predtým bol riaditeľom oddelenia materiálového inžinierstva taktiež na Queen Mary College. Promoval v roku 1953 v obore teoretická fyzika, v ktorom aj získal kvalifikáciu Ph.D.. Doktorát vied získal za práce v oblasti fyziky polymérov. V roku 1977 získal striebornú medailu A.A.Grifitha za príspevky v oblasti pevnosti materiálov. Je medzinárodnou autoritou v obore vedy o materiáloch, v ktorom publikoval cez deväťdesiat vedeckých článkov a kníh.

Profesor Andrews publikoval niekoľko kresťanských kníh zameraných na výklad Písma (The Spirit Has Come, 1982, Free in Christ. The Message of Galatians, 1996) a na vzťah vedy a viery (God, Science & Evolution, 1980, Christ and the Cosmos, 1986). Iná jeho kniha na tému evolúcie vyšla v slovenskom preklade (Od ničoho k prírode, 1991).

Profesor Andrews v roku 1990 vykonal na pozvanie turné s prednáškami na tému "stvorenie a evolúcia" v Prahe, Hradci Králové a v Bratislave.

(Prevzaté z časopisu Život víry, skrátené, 98/10)

Späť [na začiatok článku](#) .

Späť [na zoznam článkov](#) .

Vytvorené: 24. septembra 2010.

Upravené: 15. marca 2013.